

Školní program proti šikaně

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné prostředí, kde žáci navzájem spolupracují, respektují se, a kde se rozvíjí pozitivní vztahy nejen mezi žáky ve třídách, ale i mezi žáky a učiteli.

Tento program vychází z Metodického doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010-28, příloha č. 6 a Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT-21149/2016).

Škola je povinna zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Z tohoto důvodu musí každý pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předcházet, jeho projevy neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.

Charakteristika šikany

Šikana je agresivní chování ze strany žáka/ů vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně.

Podoby šikany

- **Přímá šikana** může mít podobu fyzickou (bití, tahání za vlasy ...), verbální (vulgární nadávky, vyhrůžky ...), neverbální (urážlivá gesta, ničení věcí...).
- **Nepřímá šikana** neútočí přímo, agresor může využívat prostředníka. Formy nepřímé šikany mohou zahrnovat záměrnou ignoraci, izolování žáka, rozšiřování pomluv atd.
- **Kyberšikana** nebo taky elektronická šikana může mít podobu zakládání falešných profilů, prezentace zraňujících komentářů na webu atd., má daleko větší dosah a bývá doplňkem přímé i nepřímé šikany.

Šikana je každé chování, které splňuje tyto znaky:

- je cílené vůči jedinci nebo skupině
- je obvykle opakované, často dlouhodobé
- jeho záměrem je oběti ohrožit, ponížit či zastrašit
- oběť se mu neumí bránit a dlouhodobě trpí

Šikana není:

- jednorázová rvačka, nevhodný vtip či konflikt
- vyčlenění dítěte z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit či pobavit se na jeho úkor

Školní program proti šikanování je dlouhodobý a trvalý proces, který má žáky a učitele chránit před šikanováním.

Zahrnuje tyto oblasti působení:

- Pedagogičtí pracovníci jsou seznámeni s obsahem Metodického doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010-28, příloha č. 6 a Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT-21149/2016), se zásadami diagnostiky šikany a postupy při jejím řešení, se školním programem proti šikanování.
- Škola se podílí na dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, na vytváření bezpečného prostředí pro předcházení šikany. Vedení školy pověřilo zástupce z řad ped. pracovníků specifickými otázkami v prevenci řešení šikany, který se bude v tématu pravidelně vzdělávat. Tento pedagog disponuje kompetencemi zejména k šetření počáteční šikany a vyhodnocení potřeby školy ve vztahu k pokročilé šikaně.
- Pracovníci školy si uvědomují důležitost zvládnutí efektivní komunikace s žáky jako podmínky rozvoje bezpečného prostředí. Znají důležitost prevence i postupy řešení při zjištění problémů. Jsou si vědomi, že vytvoření a udržování bezpečného klimatu ve třídě (škole) je dlouhodobou záležitostí.
- Prevence probíhá v třídnických hodinách, ve výuce, ve školním životě i mimo výuku (celodenní, víkendové akce,...).
- Je vytvořen ochranný režim (ŠŘ) - žáci jsou podrobně seznámeni se školním řádem, s důrazem na pasáže týkající se vztahů ve třídě, norem chování a žáci jsou seznámeni i s formami postihů v případě porušování školního řádu.
- Součástí prevence je i udržování dobrých vztahů se školami v okolí.
- Škola pořádá různé meziškolní soutěže a aktivity a zúčastňuje se jich (turnaje ve sportovních disciplínách, znalostní soutěže apod.)
- Důraz je kladen na systém vzájemné komunikace mezi pedagogy, pravidelnou spolupráci třídních učitelů se školními metodiky prevence a výchovnými poradci, kteří vedou průběžné záznamy o problémech v jednotlivých třídách o řešení případů, jednání s rodiči, s jejich výsledky seznamují vedení školy.

- Na řešení konkrétních případů šikany bude pracovat užší realizační tým, ve kterém je školní metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog, zástupce vedení školy, třídní učitel.
- Je vytvořen společný postup pedagogů i rodičů při řešení případů šikanování – krizový plán řešení šikany.
- Poradenské služby na škole poskytují: výchovný poradce, školní metodik prevence a školní psycholog v konzultačních hodinách nebo kdykoliv po domluvě. Časy konzultačních hodin jsou uveřejněny na webových stránkách školy.
- Spolupráce se specializovanými zařízeními

Prevence směrem k rodičům:

Rodiče jsou seznámeni se školním řádem. Preventivní školní strategie, školní program proti šikaně a minimální preventivní program pro daný školní rok je k dispozici na webu školy a rodiče žáků prvních ročníků jsou s dokumenty seznámeni v průběhu prvních třídních schůzek.

Informace a pomoc s tématikou školní šikany a kyberšikany

Publikace:

- KOLÁŘ, Michal. *Skrytý svět šikanování ve školách: příčiny, diagnostika a praktická pomoc*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2000. Pedagogická praxe. ISBN 80-7178-409-5.

Webové stránky

- www.nasedite.cz
- www.minimalizacesikany.cz
- www.sikana.org
- www.nenechtobyť.cz

Ve Frýdku-Místku dne 30. 1. 2023

Vypracovala: Mgr. Petra Konvičková

Schválil: Mgr. Radovan Gaura